ORTOGRAFICKÉ CVIČENIA

Kód predmetu:	1ISMK/U2ORTOC/22
Akademický rok:	2026/2027
Semester:	zimný
Študijný program:	učiteľstvo akademických predmetov slovenský jazyk a literatúra v kombinácii predmetov
Stupeň štúdia:	prvý (bakalársky)
Ročník:	tretí
Forma a rozsah výučby:	1 cvičenie týždenne
Spôsob hodnotenia:	priebežné hodnotenie
Počet kreditov:	2
Vyučujúca:	Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD.
Kontakt:	Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU Katedra slovenského jazyka 2. poschodie, č. miestnosti: 271
E-mail:	stanislava.spacilova@unipo.sk

OBSAHOVÁ NÁPLŇ SEMINÁROV:

Ortografické cvičenia tematicky nadväzujú na povinný predmet ortografia (1ISMK/U2ORTO/22). Obsahovou náplňou ortografických cvičení je predstavenie **frekventovaných ortografických a gramatických chýb z jazykovej praxe (z vybraných komunikačných sfér)**. Študenti si v rámci seminárov postupne osvojujú pravidlá slovenského pravopisu formou korektorských a ortografických cvičení.

Témy:

1.

Čiarka v jednoduchej vete a v súvetí.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 98 – 105.
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 165 – 232.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 51 – 52, 57 (čiarka), 115 (vytyčovacie a hodnotiace častice, citoslovcia), 130 – 132 (tesné a voľné prívlastkové konštrukcie, príslovkové polovetné konštrukcie, príznakovosť vo vetnej stavbe), 134 – 135 (súvetia).

2.

Písanie veľkých písmen I. + Písanie slov osobitne a dovedna. Písanie čísloviek.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 50 – 75 (veľké písmená), 45 – 46 (písanie slov osobitne a dovedna).
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 89 – 163.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 43 – 44 (písanie slov osobitne a dovedna), 45 – 49 (veľké písmená), 97 (písanie prídavných mien), 103 (písanie násobných čísloviek), 112 (pravopis prísloviek).

3.

Písanie veľkých písmen II. + Rozdeľovanie slov na konci riadka.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 50 – 75 (veľké písmená), 47 – 49 (rozdeľovanie slov).
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 89 – 163.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk*. Bratislava: Fragment 2007, s. 44 – 45 (rozdeľovanie slov), 45 – 49 (veľké písmená).

4.

Ortografia ďalších interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, bodkočiarka, dvojbodka, úvodzovky, pomlčka, spojovník atď.).

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 92 – 98, 105 – 118.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 50 – 51, 53 – 57 (interpunkcia, priama reč, pomlčka, spojovník), 112 (pravopis spojovníka v príslovkách).

5.

Ortografické javy pri spoluhláskach. Znelostná asimilácia v slovenčine. Spoluhláskové skupiny. Predložky s, so, z, zo. Predpony s-, z-, zo-.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 34 – 37.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 32 – 33, 43 (predložky, predpony).

6.

Ortografické javy pri samohláskach. Samohláska ä. Krátke a dlhé vokály. Diftongy. Slabičné r, l, ŕ, Ĺ. Pravidlo o rytmickom krátení.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 32 – 34, 124 – 126.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 34 – 36 (RZ), 42 (ä), 92 – 94 (dĺžka gramatických koncoviek podstatných mien), 97 – 98 (vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, pravidlo o rytmickom krátení), 101 (dĺžka v privlastňovacích zámenách), 112 (pravopis prísloviek).

7.

Písanie i/í, y/ý vo vnútri, v predponách a príponách domácich slov. Vybrané slová.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 29 – 30.
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 11 – 42.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 42.

8.

Písanie i/í, y/ý vo vnútri, v predponách a príponách cudzích slov.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 31, 38 – 40.
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 43 – 55.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 42.

9.

Písanie i/í, y/ý v gramatických koncovkách podstatných mien, prídavných mien, zámen, základných a radových čísloviek.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 30 – 31.
Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 56 – 82.
Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 94 (GM podst. m.), 97 (GM príd. m.), 101 – 102 (GM zámen – *sami/samy, oni/ony, koľký*), 104 (GM čísloviek – základné a radové číslovky).

Požiadavky na udelenie kreditov

- Pravidelná účasť na seminároch. Povolené sú **max. 3 absencie**.

- **Priebežné hodnotenie 1**
  Domáca príprava krátkeho popularizačného textu približujúceho vybraný ortografický problém (tzv. **jazykové okienko**). Nahrávka v rozsahu max. 3 minúty bude zaslaná vyučujúcej prostredníctvom aplikácie MS Teams (text v písanej podobe sa neodovzdáva). Maximálny počet bodov – **10 b.** Požadovaný minimálny počet – 5 b.

- **Priebežné hodnotenie 2**
  Záverečné ortografické cvičenia – maximálny počet bodov **30 b.**, požadovaný minimálny počet – 15 b.

Hodnotenie:
20 – 23 bodov: E (dostatočne)
24 – 27 bodov: D (uspokojivo)
28 – 31 bodov: C (dobre)
32 – 35 bodov: B (veľmi dobre)
36 – 40 bodov: A (výborne)

Literatúra:

Pravidlá slovenského pravopisu. 3. vyd. Bratislava: Veda, 2000, resp. 2013.
BÁNIK, T.: *Základy slovenského pravopisu.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta 2015.
Dynamické tendencie v slovenskom pravopise. Zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18. – 19. mája 2006 v Bratislave. Ed. Matej Považaj. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2009.
BÓNOVÁ, I. – JASINSKÁ, L.: *Ortografické výskumy a pravopisné reformy v časopise Slovenská reč.* In: Slovenská reč, 2022, roč. 87, č. 3, s. 366 – 388. Dostupné na: https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2022/3/sr-22-3.pdf

GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, L. – OLOŠTIAK, M. – BELÁKOVÁ, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013.
HLADKÝ, J. – MACULÁK, J. – RENDÁR, Ľ. – VESELSKÁ, E.: *Pravopisno-gramatická príručka s cvičebnicou.* Žilina – Trnava: Mozaika 2008.
MISLOVIČOVÁ, S. – VANČOVÁ, I. (ed.): *Spytovali ste sa*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2017.
MISLOVIČOVÁ, S. – VANČOVÁ, I. (ed.): *Rozličnosti o slovenčine*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2019.
MISLOVIČOVÁ, S. a kol.: *Slovenčina na každý deň. Rady – odporúčania – testy.* Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2020.
NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: *Praktická príručka slovenského pravopisu.* Nitra: Enigma 2002.
OČENÁŠ, I.: *Medzera v elektronickom textovom reťazci a slovenský pravopis*. In: Slovenská reč, 2014, roč. 79, č. 1 – 2, s. 32 – 39.
Dostupné na: http://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2014/1-2/sr14-1-2.pdf
OLOŠTIAK, M. – GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007.
SVOBODOVÁ, J.: *Průvodce českou interpunkcí.* Odry: VADE MECUM BOHEMIAE, s. r. o., 2003.
RIPKA, I. – IMRICHOVÁ, M. – SKLADANÁ, J.: *Praktická pravopisná príručka.* Bratislava: Ottovo nakladateľstvo, s. r. o., 2008.
RONČÁKOVÁ, T. – VANDÁKOVÁ, Z.: *Slovenčina v médiách. 111 z najčastejších jazykových chýb v novinárskych textoch.* Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity 2020.

Odporúčané webové stránky:

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV. Dostupné z: www.juls.savba.sk
Elektronická jazyková poradňa. Dostupné z: jazykovaporadna.sme.sk
PSP – textová časť. Dostupné z: www.juls.savba.sk/ediela/psp2000/psp.pdf
Slovník – PSP, KSSJ. Dostupné z: slovnik.juls.savba.sk
Hovoríme spisovne – archív RTVS, Rádio Regina Východ. Dostupné na: https://reginavychod.rtvs.sk/relacie/hovorime-spisovne
Kultúra slova (vedecko-popularizačný časopis pre jazykovú kultúru a terminológiu). Dostupné na: http://www.juls.savba.sk/ediela/ks/